

Što mijenjati u sustavu školstva?

Prošlog je ljeta održana osma Škola demokracije, koja se u suradnji s Hrvatskom mrežom Zdravih gradova od 1988. redovito održava u Srednjoj školi Mate Blažine u Labinu, sa svrhom poticanja i promicanja društvenog položaja mladih. Tako se i prošle godine okupilo pedesetak mladih i njihovih voditelja iz Norveške, Rijeke, Zagreba, Obrovca, Slatine i Labina, koji su, između ostalih sadržaja, realizirali i radionicu na temu stanja i potrebnih promjena u sustavu našeg školstva.

Poznato je da se o reformi hrvatskog školstva dosta raspravlja, a manje oživotvoruje, pa se od sudionika, naročito mladih, nastojalo dobiti neposrednije viđenje o aktualnom stanju i potrebama našeg školskog sustava. Radionica se odvijala kroz sedam grupa, koje su tehnikom grupnog rada promišljale, ocjenjivale i iskazivale svoja viđenja o tome: što je dobro u postojećem sustavu i funkcioniranju našeg školstva, što nije i što treba mijenjati u odnosu na organizaciju, programe, metode rada, odnose u školi, odnose s okolinom, ulogom nastavnika, učenika, roditelja, a na temelju mjerila kvalitete obrazovanja.

Svaka je grupa zajedničkim radom usuglasila svoja viđenja i prijedloge te o tome podnijela izvješće i komentar. Šire prihvaćena ocjena sudionika osme Škole demokracije bila je da su kroz to izražena utemeljena viđenja i potrebe našeg školskog sustava i da kao takva predstavljaju "glasove mladih" koje treba i osluškiivati i uvažavati. A ti "mladi glasovi", sviđalo se nama ili ne, manje toga u našem školstvu ocjenjuju dobrim, više toga što nije dobro, a još više toga što treba mijenjati!

Što vide i doživljavaju dobrim?

Programe i projekte uključivanja mladih u međunarodnu suradnju i one koji potiču ekološku osviještenost i suradnju s udrugama; dosta dobre mogućnosti izbora izvan-

nastavnih i izvanškolskih aktivnosti; izlete i bratimljenja škola te različite manifestacije i okupljanje učenika; njegovanje obilježja lokalnih identiteta i tradicije; slobodu odabira škole i sadržajno kvalitetno gradivo za opću kulturu te trud i zainteresiranost dijela nastavnika da se programi približe učenicima; najavljivanje pismenih ispita, testova i raspon ocjenjivanja od 1 do 5; higijenu u školi, kolegijalnost učenika i uzajamnu podršku, odnose i atmosferu u razredu; nadarene učenike; pravo da djeca branitelja imaju besplatne udžbenike.

A što smatraju da nije dobro ?

Preopširno nastavno gradivo, neusklađenost u fondu sati i količini gradiva te previše nastavnih sati u jednom danu, kao nulte i blok satove; da je 45 minuta nedovoljno za obradu nastavne jedinice; vjeronauk treba biti izvan škole; učenje za ocjenu i prosjek ocjena, a ne za znanje i njegovu primjenjivost; prenatrpanost provjere gradiva i ispita u zadnjem tjednu nastave kao i pismeni ispiti neposredno nakon praznika; dogovorene i isforsirane ocjene za dio učenika na temelju poznavanja, intervencije i uzajamne usluge; privilegije za pojedine grupacije učenika od, na primjer, poznatijih roditelja, djecu nastavnika, djecu iz imućnijih obitelji; nedostaje suradnja i dobra komunikacija u odnosima profesor – učenik; zastarjele metode rada – učenici su pretežno u položaju da samo slušaju i od njih se traži pretežno učenje na pamet, a predavanja su često dosadna; nastavnici ne uspijevaju motivirati ni zainteresirati učenike za rad i usvajanje znanja; nastavnici su centralizirani položaj u učionici, rasporedu i izgledu prostora – položaj katedre, klupa, raspored sjedenja; nemogućnost slobodnog izražavanja učeničkog mišljenja u nastavi i školi; stvaranje autoriteta dijela nastavnika zastrašivanjem, što kod učenika uzrokuje stres i frustraciju; slabo financiranje školstva s državne i lokalne razine, izo-

staje potpora za mnoge zanimljive projekte; premalo suradnje s lokalnom vlašću; odnos javnosti prema nastavnicima i školi je pretežno negativan, u smislu da se često za sve probleme mladih okrivljuju škole; itd.

I što treba mijenjati ?

Spajati određene nastavne predmete i rasteretiti nastavno gradivo i nastavne satove, izbaciti ili smanjiti manje potrebno i manje važno gradivo; povećati mogućnost i broj odabira izbornih predmeta, uz više praktične nastave i praktičkog učenja; bolja povezanost prakse i teorije; organizirati nastavu i izvan učionica, uz više stručnih izleta-obilazaka-posjeta u okviru određenih predmeta; smanjivanje dosade na nastavnim satovima uz više razumijevanja i tolerancije u odnosima nastavnik – učenik i poboljšati njihov odnos, a nastavnik se kao osoba mora više približiti učenicima; nastavnik prvenstveno treba biti pedagog i prijatelj; bolje iskoristiti potencijal nadarenih učenika i njih više poticati i isticati; više rada na prevenciji od rizičnog ponašanja; jače i djelotvornije djelovanje protiv bullynga; prilagoditi gradivo učenicima s posebnim potrebama; osigurati besplatni Internet u školi i uopće više Interneta u školi jer svi učenici nemaju računala niti svi mogu materijalno podnijeti troškove upotrebe Interneta; moderniji fond školske knjižnice; ukinuti smjenski rad u škola; uključiti roditelje u nastavni rad, rad razrednog i nastavničkog vijeća i edukacija roditelja preko posebnih radionica; uređenje škole i školski okoliš, da boravak u školi bude ugodniji; uvesti glazbu na odmorima; omogućiti olakšice-povlastice i jeftiniji prijevoz do škole za učenike; osigurati ormariće za učenike; više financijskih sredstava izdvajati za školstvo.

I što na to kao moguće zaključno reći?

Što god se oko toga dodatno kaže, svakako je u zavisnosti od interesnog i pozicijskog kuta i gledanja prema školstvu, njegovoj društvenoj funkciji i ciljanim vrijednostima. Stoga nije previše ni važno ni mjerodavno što i kako tamo neka djeca i njihovi voditelji u nekoj Školi demokracije, s mrežom Zdravih gradova, prosuđuju školstvo i govore o njegovu poboljšanju. Istovremeno je ipak dosta teško osporiti da je kvaliteta obrazovanja bitan dio i kvalitete života za širi interesni krug – i učenike i nastavnike i roditelje, i uže i šire društveno okruženje i njihov društveni i ekonomski razvoj. I zato je osnovano očekivanje da kreiranje kvalitetnije škole i bude po mjeri što šireg kruga zainteresiranih, pri čemu i prije spomenuti "glasovi" mladih i njihovih voditelja o tome, na prošlogodišnjoj Školi demokracije, zaslužuju pozornost.

Delfina Arapović

